

AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

- BIELIK, P. a kol. 1999. Ekonomika poľnohospodárstva a európska integrácia. Nitra : Praha, SPU : ČZU, 1999. 262 s. ISBN 80-7137-616-7
- DAVEY, B. H. - WEIGHTMAN, P. W. H. 1971. A microeconomic approach to the analysis of supply response in British agriculture. In: Journal of Agricultural Economics, vol. 22, 1971, p. 297-319.
- GUNAWARDANA, P. J. - OCZKOWSKI, E. A. 1992. Government policies and agricultural supply response : Paddy in Sri Lanka. In: Journal of Agricultural Economics, vol. 43, 1992, no. 2, p. 231-242.
- HAZELL, P. B. R. 1971. A linear alternative to quadratic and semivariance programming for farm planning under uncertainty. In: American Journal of Agricultural Economics, vol. 53, 1971, p. 53-62.
- HAZELL, P. B. R. - SCANDIZZO, P. L. 1974. Competitive demand structure under risk in agricultural linear programming models. In: American Journal of Agricultural Economics, vol. 56, 1974, no. 2, p. 235-244.
- HEADY, E. O. - EGBERT, A. C. 1964. Regional programming of efficient agricultural production patterns. In: Econometrica, 1964, 32, p. 374-386.
- KRISHNA, R. 1967. Agricultural price policy and economic development. In: Southworth, H. - Johnston, B. (Editors): Agricultural development and economic growth. Ithaca : Cornell University Press, 1967, p. 497-540.
- KRISHNA, R. 1982. Some aspects of agricultural growth, price policy and equity in developing countries. In: Food Research Institute Studies, vol. 18, 1982, no. 3, p. 219-260.
- LUCAS, R. E. Jr. 1976. Economic policy evaluation : a critique. In: Caenegie-Rocheste : Conference Series on Public Policy, 1976, 1, p. 19-46.
- MAJEWSKI, J. - DAVIES, S. - BERG, E. - DALTON, G. - KABAT, L. - SZEKELY - SOJKOVÁ, Z. 2000. Agenda 2000 impacts on the financial situation of farms in selected existing and future member states. In: Zemědělská ekonomika, vol. 46, 2000.
- MCCARL, B. A. - SPREEN, T. H. 1980. Price endogenous mathematical programming as a tool for sector analysis. In: American Journal of Agricultural Economics, vol. 62, 1980, p. 87-102.
- NORTON, R. D. - SCHIEFER, G. W. 1980. Agricultural sector programming models : A review. In: European Review of Agricultural Economics, 1980, 7, p. 229-264.
- PETERSON, W. 1979. International farm prices and the social cost of cheap food policies. In: American Journal of Agricultural Economics, vol. 61, 1979, p. 12-21.
- RAO, J. M. 1989. Agricultural supply response : A survey. In: Agricultural Economics, 1989, 3, p. 1-22.
- RAY, I. - WILLIAMS, J. C. 1999. Evaluation of price policy in the presence of water theft. In: American Journal of Agricultural Economics, vol. 81, 1989, no. 4, p. 928-941.
- SAMUELSON, P. A. 1952. Spatial price equilibrium and linear programming. In: American Economic Review, vol. 42, 1952, p. 283-303.
- SHUMWAY, C. R. - CHANG, A. A. 1977. Linear programming versus positively estimated supply functions : An empirical and methodological critique. In: American Journal of Agricultural Economics, vol. 59, 1977, no. 2, p. 344-357.
- THOMSON, K. J. - BUCKWELL, A. E. 1979. A microeconomic agricultural supply model. In: Journal of Agricultural Economics, vol. 30, 1979, p. 1-11.
- WEINDLMAIER, H. - TARDITI, S. 1976. Trade and welfare effects of various market policies and developments in the European Economic Community : An investigation of the European market for apples. In: European Review of Agricultural Economics, 1976, no. 3, p. 32-52.
- WOSSINK, A. - RENKEMA, J. 1994. Analysis of future change in Dutch arable farming : A farm economics approach. In: European Review of Agricultural Economics, vol. 21, 1994, no. 1, p. 95-112.

Contact address:

Pavel Ciaian, Department of Agricultural and Environmental Economics KU Leuven Belgium, email: Pavel.Ciaian@agr.kuleuven.ac.be; Ján Pokrivčák, KE, SPU Nitra, e-mail: jan.pokrivcak@uniag.sk

Acta oeconomica et informatica 1
Nitra, Slovaca Universitas Agriculturae Nitriae, 2002, s. 23-26

EKOLOGICKÉ SYSTÉMY HOSPODÁRENIA NA PÔDE A VÝROBA BIOPRODUKTOV FARMING ECOLOGICAL SYSTEMS AND PRODUCTION OF BIOPRODUCTS

Ivan Mojmir ZOBORSKÝ

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

The work analyses the problems of farming ecological systems that are gradually spreading in Slovakia. There are about 65 thousand ha soil involved in the ecological way of farming. Over 98 % of ecological products are exported to West European markets. Ecological agriculture is supported through the grant policy in Slovakia. Ecological technologies are used in an area of about 60 thousand ha. The development conception of ecological agriculture in Slovakia by 2010 supposes this area to be in a range of 100 – 150 thousand ha, which is 4 – 6 % of the total area of agricultural soil.

Key words: bioproducts, economical indexes, development trends

V súvislosti s využitím prírodných zdrojov poľnohospodárstva a s tvorbou a ochranou životného prostredia má agrokomples mnohostrannú funkciu. Ide o tzv. biopolitiku, t. j. vedecky fundované konanie spoločnosti, ktoré zabezpečí zdravý život v udr-

žovanom a chránenom prírodnom prostredí. A práve agrokomples by sa mal stať garantom riešenia veľkej časti úloh v oblasti životného prostredia.

Ekologické systémy hospodárenia na pôde majú v tomto období značnú podporu vo väčšine vyspelých krajín. Produktivita špecializovaných subjektov s ekologickou výrobou je síce o niečo nižšia ako pri konvenčných technológiách, ale bioprodukty sú zdravšie a spotrebiteľmi vyhľadávané.

Ciel a metódy

Cieľom je analyzovať problematiku ekologických systémov hospodárenia na Slovensku. Napriek tomu, že otázky ekologických sústav a výroby bioproduktov skúmajú viacerí autori, ekonomika vertikál ekologických výrobkov nie je komplexnejšie spracovaná. Chýbajú ekonomické komparácie konvenčných a ekologických sústav. Početní autori považujú ekologické poľnohospodárstvo za vhodný doplnok integrovanej poľnohospodárskej výroby, postavenej na báze vedecky zdôvodnenej výživy a ochrany rastlín, vyvážených energomateriálových tokov a ďalších opatrení vrátane racionálneho využívania techniky. Literárne pramene uvádzajú pri ekologických sústavách väčšiu závislosť výroby bioproduktov od klimatických podmienok, vyššie náklady na jednotku produkcie i vysoké ceny biopotravin pre konzumentov, ktoré spôsobujú problémy pri ich odbyte. Zahraničné údaje, ktoré bezprostredne súvisia s ekologickou výrobou sa však značne líšia a ich využitie pre porovnania sú veľmi obtiažne. Na Slovensku v tomto období nie sú k dispozícii konkrétnejšie informácie o výsledkoch hospodárenia podnikateľských subjektov s ekologickou výrobou.

Dosiahnuté výsledky

S rozvojom ekologického myslenia postupne rástol aj záujem obyvateľstva o zdravé životné prostredie a výživu. Výmera pôdy začlenené do ekologických systémov sa v posledných rokoch podstatne zvýšila. Na európskom kontinente najväčším výrobcom bioproduktov je Nemecko. Medzi veľkých producentov patrí aj Rakúsko, Francúzsko, Švédsko a Dánsko. Cieľom EÚ je do ekologických programov zahrnúť až 15% výmery poľnohospodárskej pôdy. Výroba ekologických produktov sa zvyšuje nielen v krajinách EÚ, ale aj v strednej a východnej Európe. Vývoj ekologickej poľnohospodárskej výroby v ČR charakterizujú nasledovné údaje:

Tabuľka 1 Vývoj ekologickej poľnohospodárskej výroby v ČR

Ukazovateľ (1)	1991 (5)	2000 (5)	2000/91
Počet kontrolovaných podnikov (2)	132	563	426,51
Výmera certifikovanej poľnoh. pôdy v ha (3)	17 507	165 699	946,47
Podiel z poľnohosp. pôdy v % (4)	0,41	3,86	941,46

Prameň: Rozsypal, R. 2001. Současnost a problémy ekologického zemědělství v ČR. In: Zemědělec, 2001, č. 30, s. 2 a vlastné výpočty

Table 1 Development of ecological agricultural production in the Czech Republic

(1) indicator, (2) number of audited enterprises, (3) area of certified agricultural land in ha, (4) (% share of total agricultural land, (5) year
Source: Rozsypal, R. 2001. The present times and the problems of ecological agriculture in the Czech Republic. In: Zemědělec, 2001, č. 30, s. 2, and particular calculations

Od roku 1991 aj Slovenská republika patrí medzi krajiny, ktoré zaviedli do praxe ekologické systémy hospodárenia na pôde. Z približne 10 tisíc ha poľnohospodárskej pôdy v roku 1995 sa výmera ekologicky obhospodávaných pozemkov zvýšila na viac ako 50 tisíc v roku 1998. Vzrástli najmä plochy trvalých trávnych porastov až na takmer 30 tisíc hektárov.

Na začiatku roku 2001 bolo na Slovensku v systéme ekologickej výroby približne 65 tisíc hektárov poľnohospodárskej pôdy, z toho okolo 26 tisíc ha ornej pôdy, necelých 40 tisíc trvalých trávnych porastov a asi 35 ha ovocných sádov. Subjekty s ekologickou výrobou obhospodávajú v tomto období okolo 2,5% z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy na Slovensku. Priemerná veľkosť jednej ekologickej farmy je 671 hektárov. Z uvedenej priemernej výmery takmer 2/3 tvoria lúky a pasienky (64%). Najväčšie plochy zapojené do ekologickej sústav hospodárenia na pôde sú v krajoch západného (Trnava, Bratislava, Nitra, Trenčín) a stredného Slovenska. Na ornej pôde ide predovšetkým o obilniny, strukoviny, okopaniny a zeleninu. Ekologická produkcia má nielen rastlinný pôvod, ale čiastočne aj živočíšny. S ohľadom na súčasné nepriaznivé cenové a nákladové relácie pri výrobe surovín živočíšneho pôvodu podnikateľské subjekty od produkcie potravín uvedených druhov postupne odstupujú, produkujú ešte mlieko a čiastočne mliečne výrobky pre zahraničné firmy.

Až 98% produktov zo slovenských podnikov, ktoré hospodária podľa ekologických zásad sa vyváža do krajín EÚ. Z úrody v roku 2000 z bioprodukcie sa vyviezlo zo Slovenska 8 000 t pšenice ozimnej, 1 200 t jarného jačmeňa, 383 t hrachu, 328 t repky olejnej, 312 t slnečnice, 640 t čakanky, 7,5 t koreninovej papriky, 2 500 t kukurice a 477 t raže. Výrobky označené ako bioprodukty sa na zahraničných trhoch predávajú za podstatne vyššie ceny ako na vnútornej trhu. V posledných rokoch sa vyviezli najmä obilniny, olejiny, strukoviny a vybrané druhy zeleniny, cukrová repa a čiastočne aj biocukor. Výrobcovia skúšajú exportovať mletú červenú papriku, produkujú ekologické syry z kravskeho, ovčieho a kozieho mlieka. Zahraniční odberatelia majú záujem i o vajčká a jahňatá. Na trhu s ekologickou produkciou chýba čerstvé ovocie a zelenina. Náš potravinársky priemysel nie je pripravený ekologické produkty spracovávať. Väčšina ekologických podnikov je združená v spoločnosti Natural alimentária, ktorá poskytuje členským organizáciám odborné poradenstvo a pomáha pri odbyte ekoprodukcii. Na Slovensku pôsobí aj záujmové združenie Ekotrend Myjava (založené v roku 1997). Je to mimovládna nezisková organizácia, združujúca 52 členov, záujemcov o ekologické poľnohospodárstvo, producentov s výmerou okolo 12 tisíc hektárov poľnohospodárskej pôdy. Poskytuje odborné poradenstvo, spracováva projekty konverzie, organizuje vzdelávacie aktivity, sprostredkováva zahraničné stáže, vydáva študijné materiály, spolupracuje s inštitúciami v oblasti ekologického poľnohospodárstva.

Subvenčná politika na Slovensku zahŕňa aj podporu ekologického poľnohospodárstva. Od roku 1991 subjektom, ktoré splnili podmienky dotačnej politiky sa poskytli dotácie v priemere 10 tisíc Sk.ha⁻¹ za obdobie konverzie (1. rok 4 000 Sk, 2. rok 3 500 Sk, 3. rok 2 500 Sk). Od roku 1995 sa zmenil systém dotácií pre konverzné obdobie - ročne do výšky 4000 Sk na ha ornej pôdy a 2 000 Sk na ha trvalých trávnych porastov. Dotačný systém sa zmenil v roku 1999, keď sa subjektom v druhom roku konverzie začali poskytovať dotácie 2 000 Sk na ha ornej pôdy a 800 Sk na ha trvalých trávnych porastov. Na podporu osobitných ekologických požiadaviek v poľnohospodárstve sa v roku 1998 vyčerpalo 86 mil. Sk a v roku 1999 sa uvedený dotačný ti-

tul znížil na 84 mil. korún (97,67%) oproti predchádzajúcemu roku v takomto členení (v mil. Sk):

Tabuľka 2 Podpora osobitných ekologických požiadaviek

Dotačný titul (1)	1998 (5)	1999 (5)	1999/98
Ekologické poľnohospodárstvo (2)	55	45	81,82
Zmena druhu pozemku zatrávením (3)	25	21	84,00
Výroba a spotreba bionafty (4)	6	18	300,00

Prameň: Správa o poľnohospodárstve a potravinárstve Slovenskej republiky 2000 a vlastné prepočty

Table 2 Special ecological requirements subsidies in Slovak Republic (1) (subsidy item, (2) ecological agriculture, (3) land type change by grassing, (3) bio-oil production and consumption, (5) year
Source: Report on the agriculture and food industry of the Slovak Republic, and particular calculations

Podľa zistení Výskumného ústavu ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva v Bratislave, nákladová rentabilita ekologických hustosiatych obilnín, strukovín, olejnín a cukrovej repy sa pohybuje od 20 do 60%.

Na Katedre ekonomiky FEM SPU v Nitre sme v rámci vedeckovýskumnej činnosti skúmali ekologickú výrobu jadrovín. Z prepočtov vyplynulo, že vlastné náklady v ekologických sadoch jadrovín sú oproti konvenčnému pestovaniu vyššie približne o 25 až 30 %, ale aj napriek tomu výroba jablák môže byť pri priaznivých cenových a nákladových reláciách ekonomicky výhodná. Výskumy z krajín s dlhšou históriou ekologickej výroby potvrdzujú, že nižšie úrody ekologických produktov nie v každom prípade dokáže vykompenzovať ich vyššia realizačná cena.

V súvislosti s problematikou ekologických systémov hospodárenia na pôde možno uviesť, že na Slovensku sa intenzita rastlinnej výroby znižuje. Za posledných 7 rokov sa spotreba priemyselných hnojív na Slovensku v čistých živinách na 1 ha pohybovala v rozpätí 40-50 kg a priemerná spotreba pesticídov okolo 1,5 kg.ha⁻¹. Tieto množstvá sú omnoho nižšie ako v krajinách EÚ. Rovnako hustota dobytky, chovaného na 100 ha pôdy je nižšia v porovnaní s vyspelými krajinami. Z uvedeného pohľadu je zataženie životného prostredia minimálne. Deficit živín v pôde sa neustále zvyšuje, klesá tiež úroveň ochrany rastlín. Na nákup osív, sadič, biologického materiálu, priemyselných hnojív vrátane vápnenia a prípravkov na ochranu rastlín štát poskytol podnikateľským subjektom hospodáriacim na pôde v roku 1999 dotáciu v sume 1,537 mld. Sk. Fytoinšpektori však zistili, že podniky používajú v systéme ochrany rastlín nevhodné prípravky, čo sa negatívne odráža v zdravotnom stave obilnín, olejnín, zemiakov, zeleniny a ovocia. Väčšina používanej techniky je zastaralá.

Od roku 2002 by sa mal na Slovensku implementovať už pripravený agroenvironmentálny program, ktorý je naprojektovaný v súlade s nariadeniami EÚ č. 1275/99 a 1750/1999. Program je založený na jednotlivých agroenvironmentálnych schémach a na Kódexe správnej poľnohospodárskej praxe.

Slovenská republika už má legislatívnu bázu na vykonávanie ekologického poľnohospodárstva. Ide o zákon č. 224/1998 o ekologickom poľnohospodárstve a výrobe biopotravin. V období prípravy príspevku sa dopracovávala tvorba príslušného inšpekčno-certifikačného systému.

Koncepcia agrárnej politiky na Slovensku prijala za svoj základ európsky model poľnohospodárstva vrátane jeho ekologických funkcií (pôdoochranných, vodohospodárskych a krajinotvorných). Pôdoochranné technológie sa postupne rozširujú najmä v západnej časti SR. Bezorebný systém spíňa ekologické aj ekologické požiadavky hospodárenia na pôde, pritom úrody sú porovnateľné s konvenčným hospodárením. Modifikované postupy založené na pôdoochranných vlastnostiach krytu a strniskových zvyškov sa v súčasnosti uplatňujú na výmere približne 50 až 60 tisíc hektárov. Podľa Správy o poľnohospodárstve a potravinárstve SR 2000 by sa ich využívanie mohlo rozšíriť až na 15% výmery ornej pôdy na Slovensku.

Záver

Možno uviesť, že rentabilita podnikateľských subjektov, ktoré vyrábajú ekologické produkty, by podľa našich zistení nemala byť nižšia ako pri konvenčnej výrobe. Zastávame však názor, že ekonomickú efektívnosť ekologických systémov hospodárenia na pôde a výrobu bioproduktov v podmienkach Slovenska nemožno posudzovať len cez momentálny zisk. Snaženie musí smerovať k výrobe nezávadných potravín na celej výmere poľnohospodárskeho pôdneho fondu.

V odvetviach zabezpečujúcich výživu sa v posledných rokoch objavujú nové trendy. Viaceré programy budúceho poľnohospodárstva predpokladajú dokonca väčší rozsah iných činností ako je samotná výroba potravín. Uvádza sa, že podiely budúceho vyspelého poľnohospodárstva na hrubom domácom produkte budú nasledovné: 2-4 % z výroby potravín, 9 % z aktivít pri organizovaní turistiky a voľného času a dokonca 13 % z aktivít pri ochrane prírodného a životného prostredia.

Nová agrárna politika EÚ kladie dôraz na podporu udržateľného rozvoja vidieckych oblastí a environmentálne služby. Rozvoj vidieka predpokladá diverzifikáciu ekonomických aktivít podnikateľských subjektov. Pre ekologické hospodárenie je vhodná ako doplnková činnosť aj agroturistika, vyžaduje však kvalitnú úroveň služieb. Atraktívne môže byť i športovo-rekreačné využitie pre turistov, široké možnosti poskytuje pestovanie liečivých a energetických rastlín.

Súhrn

Analyzuje sa problematika ekologických systémov hospodárenia na pôde, ktoré sa aj na Slovensku postupne rozširujú. V systéme ekologickej výroby je okolo 65 tisíc ha pôdy. Až 98 % ekologických produktov zo slovenských podnikov sa vyváža na západoeurópske trhy. Ekologické poľnohospodárstvo sa v SR podporuje prostredníctvom dotačnej politiky. Približne na výmere 60 tisíc ha sa uplatňujú pôdoochranné ekologické technológie. Koncepcia rozvoja ekologického poľnohospodárstva na Slovensku do roku 2010 predpokladá jeho rozsah na ploche 100-150 tisíc ha, to je 4-6% z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy.

Kľúčové slová: bioprodukty, ekonomické ukazovatele, vývojové tendencie

Literatúra

KOVÁČ, K. a kol. 1997. Ekologické hospodárenie na pôde. Piešťany: ÚRV, 1997. 132 s. ISBN 80-236-0077-X

- PORHAJAŠ, V. 1994. Ekonomika výroby bioproduktů v západo-slovenskom regióne : Kandidátska dizertačná práca. Nitra : SPU, 1994. 89 s.
- ROZSYPAL, R. 2001. Současnost a problémy ekologického zemědělství v ČR. In: Zemědělec, 2001, č. 30, s. 2.
- ZOBORSKÝ, I. M. 1997. Ekonomika výroby ekologických produktů na Slovensku a možnosti ich exportu. In: Agrární perspektivy 6. Praha : ČZU, 1997, s. 402-406. ISBN 80- 213-00368-9

Kontaktná adresa:

prof. Ing. Ivan Mojmir Zoborský, CSc., Katedra ekonomiky, Fakulta ekonomiky a manažmentu, Slovenská poľnohospodárska univerzita, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra

Acta oeconomica et informatica 1
Nitra, Slovaca Universitas Agriculturae Nitriae, 2002, s. 26-27

THEORETICAL BASIS OF THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT CONCEPTION TEORETICKÉ ZÁKLADY KONCEPCE TRVALE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Vladimír JENÍČEK

Czech University of Agriculture, Prague, Czech Republic

Sustainable development is regarded by many as the issue and a method for solution of a number of global problems, which have primarily originated in relation to dynamic industrial development and the prominent rise of world population. Sustainable development is first of all the conception closely related to human attitudes and values. The work presents the definition of sustainable development, its modern concept, sustainable development dimensions, and the Agenda 21.

Key words: sustainable development, conception of sustainable development, human dimensions, economic dimensions, technological dimensions, ecological dimensions

DEFINICE A VÝZNAM POJMU TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Trvalá udržitelnost není nově vytvořenou koncepcí, ale prastarým principem lidských kultur i zvířat, neboť může být chápána jako uvážlivé chování predátora, který se chce vyvarovat nadměrného vyčerpání svých lovišť a zajistit si tak optimální udržitelný výnos. Především komunity původního obyvatelstva, například v Severní a Jižní Americe, měly hluboký smysl pro harmonické soužití s přírodou, jež bylo charakterizováno myšlenkou jejího nevykořisťování.

Jednou z prvních definic moderního pojetí tohoto pojmu a dodnes hojně používanou je ta, kterou zavedla v roce 1987 Světová komise pro životní prostředí a rozvoj ve své zprávě „Naše společná budoucnost“. Trvale udržitelný rozvoj (TUR) je zde definován jako: „... takový rozvoj, při němž bude současná generace uspokojovat své potřeby tak, aby neomezila možnosti příštích generací uspokojovat jejich potřeby“.

V zákoně České republiky o životním prostředí (zákon č. 17/1992) najdeme následující definici TUR: „... je takový rozvoj společnosti, který současným a budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů“.

Někteří autoři kritizují přílišnou teoretičnost těchto definic a používají některé z operačních definic, které chápou udržitelný rozvoj například jako: „...soustavu rozvojových programů, které zajišťují uspokojení lidských potřeb a přitom z dlouhodobého

hlediska neohrožují kapacitu přírodních zdrojů, standardy kvality životního prostředí a sociální spravedlnost“ (Bartelmus, 1994).

Z uvedených definic vyplývá, že pojem TUR v sobě zahrnuje tři důležité prvky. Jednak vyjadřuje požadavek, aby došlo k zahrnutí ohledů na životní prostředí do procesu ekonomického rozvoje, neboli k integraci hospodářské politiky a politiky ochrany životního prostředí v teorii i praxi. V současné době se projevují silné interdependence mezi stavem životního prostředí a rozvojem, neboť ekologické škody jsou způsobeny jak vysokou úrovní ekonomického růstu, tak jeho nedostatkem. Navíc existuje také prostorová závislost mezi problémy životního prostředí na různých úrovních – problémy lokálního či regionálního charakteru mohou přerůst až v problém globální a ten může naopak zpětně zhoršit nebo zapříčinit vznik ekologických a ekonomických problémů na nižších úrovních. Tyto vzájemné závislosti je třeba brát v úvahu, aby nadále nedocházelo k oddělování odpovědnosti za vytváření hospodářské a ekologické politiky, politiky využívání přírodních zdrojů a jiných navazujících politik.

MODERNÍ KONCEPCE TRVALE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

V roce 1980 Mezinárodní unie pro ochranu přírody (IUCN) publikovala Světovou ochrannou strategii, kde se poprvé veřejně objevil pojem trvale udržitelného růstu. Tato strategie představovala velký krok vpřed, neboť považovala ochranu přírodních zdrojů za komplexní proces, který by měl dosáhnout